

ACC. N:R M. 13362 : 1-16.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Otto Eskilsson, Färingtofta*
Härad: *N. Åbo* Berättare: *Otto Eskilsson,*
Socken: *Färingtofta* Berättarens yrke: *f. d. lantbr.*
Uppteckningsår: *1954* Född år *1877* i *Färingtofta*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Skåne och kvinnan. s. 1-16.

N. M. 39.

Skriv endast på denna sida

Manliga egenskaper

ACC. N:R M. 13362:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

N.M.39

1

På landet, som detta avser, borde mannen
vara nykter och flitig, samt handlag för allt
jordbruksarbete uppträda anständigt och ej
tala eller lova mer än han kan hålla. Som
handtverkare borde han äga stor färdighet i sin
brans. Mannen bör ej i motstrid till kvinnan
taga till lipen (gråta) vid mötgångar utan söka
rättis till mötgångarne.

Om karlen hade förslaktligt utseende var
vällädd samt uppförde sig anständigt bruka
han på kvinnfolkstycke.

Mannen bör ej förakta någon annan, om så
var faller ansågs det för skövikt.

Mannen bör alltid stå vid sitt ordgjort lova
mer än han kan hålla.

Det var ej skamligt för en man att visa om-
hetsbetygelser om föremålet var särskildt
bekant eller släkting.

ACC. N:R M. 13362:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Ungre bär gärna mörre samt något äldre
hatt, klocka och mindre fickkniv, förskinn och
yxa användes endast i arbete, för so är tillbaka
var det allmänt att mannen bar skägg på
överläppen och i enstaka fall helskägg. Någon
tatuering har jag ej hört talas om på landsbyggen.
Sågar smycken har jag sett någon man buri
utom föreningsstecken som bar i rockknyppslaget
Aparrande för mannen att ta befattning
med blommor var det ej, men överläts
merändels åt kvinnan.

Någon man som sysslade med poesi kanner
jag ej.
Man spelade och sjöng mestadels Tiv
dragspel.

Stora särskilda möbler hade ej den manliga
utom sitt skåp eller dylikt, der de förvarade sina
kläder, så hade de manliga särskildt rum der de sov i.

Kvinnliga egenskaper

Kvinnan bör kunna laga mat var händig i
att sy och stoppa, att passa djuren i ladugården
var möjligen föraktadt men Tillämpades här på
landet ganska allmänt. Idialet av kvinnan
var möjligen utseende, men mest var det vän-
=lighet och sinnelag, som var avgörande för mannen.
Kvinnan med ovan nämnda egenskaper hade
sk. kärtycke.

Omhusarbetsgelsen förekom ju hos goda kamrater
kvinnor emellan, mot mannen ansågs sådana
ej lämpliga för än de fått kärlek för varandra.

3. I hemmet respekterades hon om hon var duktig
hushålls och representera familjen vid tillställningar
av björningar m.m. då hon själv ledde hushållet.

ACC. N:R M. 13362:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

hon hade ännu nycklar till förråd m m.
Hela farnstjemedlemmar voro jämnbördiga och
bröder och systlar åt vid samma bord utan
rangskilnad dock brukade de gamla ej
välja sina platser som de sedan behöf
kvinnan hade utom hemmet rätt att röra
sig efter eget val, dock ansågs det opassande för
att besöka dansstämningar utan makens sällskap
att bada ute var oanständigt, särskildt som
de ej hade badkläder. I kyrkan brukade
kvinnorna sitta i bänkarna på vänstra sidan
av gängen och männen på den högra, för
röstlätten deltog ej några kvinnor i stämmor
H om kvinnan blev änka och egendomsägare
och det ej ^{var} någon som stod näg blev det att
lega en diäng som med fullmakt av hemmet
fick sköta gården

Här på landsbyggen var förklädd ett allmänt
måga smycken hade de sällan att bära.
En kista var en Tradition att såväl man
som kvinna hade var sin att förvara sin
speciella egendom i.

Kvinnan hade håret burt med flätan i
nacken. Kortklippt hår förekom ej
om huvudet hade de en huvudduk eller
sjal. Hattar för kvinnor såg man inte
här förr än på 1890 talet.

En kvinna som hade äkta barn före
äktenskapet blev om fadern ej gifte sig
med henne ansedd som oanständig och
delvis föraktad.

5 Här på landet anrägs det opassande
för kvinnor att rida på hästar.

Sågon uppfattning att kvinnor skulle
kunna kolla har jag ej hört, man väl

om man var stadt i ett ärende och mötte
en äldre kvinna som första möte på vägen
var man beredd att mislyckas med sitt ärende
kvinna mötte kvinna betydde ej något

Det skulle vara kvinnan som tog upp
nymodigheterna, mannen fråga i regel ej efter
dem.

Kvinnan hade särskildt rum med liggplatser
året om, Bror och syster delade aldrig bädd
efter fyllda 10 år

Manliga yrken och sysslor

6 Lom denna trakt är rena landsbyggden var
väl jordbruksarbete det förnämsta, men
även smeder, mjölnare, och skomakare
ansågs förnåma, deremot var smått
föraktade de som drog omkring såsom
försäljare av varor, eller tog upp order å dylika

Det är först på senare år som mannen
betraktade sig med mjölkning, detta arbete
tillhörde förut helt kvinnan, ävensom matlag-
ning - trädgårdsarbete - bärplockning - höskopning
o.s.v. Kvinnan vänder sig har aldrig hört
någon man försöka derpå. Tröstor, huslygga
m.m. var speciellt manliga arbete.

På denna trakt är området ej stort utan
utan varje gård har sin skogsmark som
kan omfatta 75 a 100 tunnland. Kring dessa
områden är uppförda stängsel, så kreaturen
hämtar hem till gården en gång om dagen
så någon påbovirstelse kan man ej tala om
det var endast om det var inhägnat område
för ungdjur som var ute natt och dag, då
var det uppfördt något skydd för dem
Pojkar fick i regel ej hjälpa till i köket

ACC. N:R M. 13362:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

8

såväl flickor som pojkar vallade sin och
gäss på åkrarne på hösten när säden var lugad
kvinnliga yrken och sysslor

8 För självförsörjande kvinnor voro bland annat
färdighet i sömnad att sy och sticka kläder
den som hade färdighet deri voro aktade
läkekonst hos kvinnor - här jag ej hört talas om
kvinnorna brukade gräva och så i sina
trädgårdar och även hjälpa andra som så
önska. Sprida gödsel efter det mannen kört ut
den i mindre högar på åkren var vanligt
att kvinnan gjorde, mannen sådde nog linet
men kvinnan rensa det sedan det kommit
upp för ogräs, att se efter att fönster och
dörrar voro stängda i böningshuset var nog
kvinnans sak. Hönsgäss och får brukade
kvinnan taga vård om

ACC. N:R M. 13362:9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

9 deltagande i körlov kunde i enstaka fall
förskamma om manlig hjälp saknades
I hushållsarbete fick kvinnorna ej någon hjälp
av mannen. Männen brukade bräka linnet vid
bastuan varefter kvinnan berörde det
för väsnat, vid slätten med lias brukade
kvinnorna taga upp säden och binda i
kärvar, vid höslättens skulle de spida
ut gräset, efter slutad arbetsdag skulle
kvinnorna diska och dylikt så de fick
alltid längre arbetsdag än mannen

Kvinnans arbetslag

10
Med lantbruk arbetade ju män och kvinnor
i samma lag, med var sin uppgift och
ansågs ej något olämpligt att så skedde
något gånke eller skämt förekom sållan
Med fäktlagsöl var kvinnorna ej med utan
om det blev dans då en del bjöds med
andra uppräknade gillen var det dansställe-
ningar på slätter och sköldugills, der kvinnorna
arbetat med vore de gärna med
Med enskilda fester som män eller kvinnor
ordnade ansågs det vara stor skam om
någon av motsatta könet trängde sig in
och sådant förekom mycket sållan
och blev den påhängande mycket föraktad

ACC. N:R M. 13362: 11.

Vid Barnfödsel

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

11

Om jordegunnan var tillstädes vid barnafödelsen, brukade kvinnorna dock önska att deras man var hos dem så har det varit i mitt hem. Barnsängen var i särskildt rum der inga främmande fick komma in.

I regel var det en kvinnlig släkting som bar fram barnet till dopet. Gaddrar var också manliga släktingar eller goda vänner.

Vid Bröllopet

Någon brudeman har på de senaste åren på denna
träckt ej uppträtt offentligt, utan det heter att de
unga själva träffats och överenskommit.
Några särskilda upprädrag för bröllopet hade
ej mannen, utöfven han skulle ordna hemmet
höstad, kvinnorna deremot skulle sy och
sticka och väva för sitt nya bo han skulle
få, gossar och flickor bruka göra åreportar
och dylikt der brudpariet skulle komma, någon
utklädsel som skulle vara på kvällen när brudpariet
ropades fram förkom mycket sällan, några särskilda
sysslor för män eller kvinnor under själva bröllopet
förkom ej utan, anläggs det hela som vanligt kalar
I såväl bröllopgården som kyrkan intog kvinnorna
plats för sig själva och männen för sig. I brölloptåget
var det en man och en kvinna som skulle följa brudpariet
och åkte i deras vagn och stod på varsin sida om dem
vid vägseln

ACC. N:R M. 13362:13.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Vid Begravningar

13 Först fanns ej någon begravningsrenterör
så då var det kvinnor som klädde och män
som såga ~~lika~~ och kljypte liket, någon litvaka
hölls ej utom av anköriga, det kunde vara såväl
man som kvinna som lade den döda i kistan
Likkistan som för tillverkades av snickare
på trakten, var målad svart om det var
man eller kvinna, någon skilnad vid jordfäst-
ningen har jag ej hört talas om. I sorgelågen gick
de närmast anköriga närmast bakom kistan
derefter begravningsgästerna med kvinnorna före
13 någon särskild anordning på hästar har jag
ej hört. Ringning i kyrkklockorna var lika
för man eller kvinna

Nå helger

Nå julhelgerna som anses som största
helgerna hade kvinnorna en 14 dag & 2 veckor
för helgerna att göra med slakt - Bak och Raggad
därutöver skulle allt vara skurat och rent
Kantiga arbetet var att göra rent på gården
och i ställen och att hugga snar och grana
till prydnaden, Någon spådom eller förutsägelse
har jag ej hört utom de buka lägga mandel
i gråten och den som fick den på julnatten
blev gift för nästa jul

Ungdoms umgäffeförhållanden

Ungdomen av såväl pojkar som flickor brukade gemensamt ordna dans och lekar. Pojkarna bjöd upp till dans, först en dans varje kväll kallades flickornas dans, bjöds upp endast av flickor. För var det ganska vanligt att man träffades på ett bestämt ställe att dansa och leka tillsammans, då var det både flickor ^{och pojkar}. För man gick till midsommardans eller dylikt var det alltid pojkar och flickor anvarandra. En pojke kunde mycket väl stämman möta och gå ut med en flicka utan att det väckte uppmärksamhet. Såväl pojkar som flickor sökte varandras sällskap endast om ett tycke dem emellan upprättade.

15 Ungdomens förhållanden till varandra var gott. Grova ord och andra anspelningar var sällsynta. Pojkarna glada åt man de yttrades

ACC. N:R M. 13362:16.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16

endast i slutna sällskap när de voro enamma
det fanns några ensamma pojkar som ansåg
det karaktäristiskt att kasta ut fula ord men
de var ganska föraktade av dem andra
Några öknamn eller smeknamn kan
man ej tala om, de voro: så få endast
tuffa

16